

Viewpoints, Anne Bogart og Lykkehjulet

"What we pay attention to creates our experience of the world and this experience, in turn, determines who we become. You see what you look for. We are always surrounded by a myriad of stimuli and information. Any given moment presents a great deal to choose from, multiple aspects of the world dying for our attention. This is why each person experiences the same situation in vastly different ways; we each pay attention to different aspects of the world around us." (Bogart, 2009)

Tekst: Lill Janne Legård

Viewpoints er en praktisk tilnæringsmåte til teateret og skuespilleren. Metoden ble først utviklet av danser og koreograf Mary Overly på 1970-tallet i New York, og senere videreutviklet av teaterpioner Anne Bogart (f. 1951). Mary Overly opponerte i sin tid mot moderne dans og utviklet Viewpoints for å kunne skape en mer, for henne, troverdig og spennende forestilling.

Anne Bogart mener Viewpoints inkluderer skuespilleren i større grad enn hva som er vanlig i tradisjonelt teater. I tradisjonelt teater er det ofte forenklet sett, regissøren som instruerer skuespilleren i forhold til hvor han/hun skal stå og hvordan man skal si replikkene. Viewpoints jobber motsatt, der er det skuespilleren selv som tar valget om hvor han/hun skal stå, bevege seg i rommet eller hvordan replikken skal uttrykkes. Viewpoints gir skuespilleren ulike synsvinkler eller innfallsvinkler å velge mellom. I denne artikkelen vil jeg forholde meg til Viewpoints slik Anne Bogart har utviklet den med utgangspunkt i en forestilling som heter *Lykkehjulet*.

Lykkehjulet er en ungdomsteaterforestilling laget av og med ungdommer i TANT (Tante Augustas Nasjonale Teater) ved Kultheateret i Tromsø. Forestillingen ble utviklet ved å introdusere ungdommene for Viewpoints. Tanken var å gi dem redskaper slik at de selv kunne skape en forestilling uten at instruktøren skulle fortelle dem hvor de skulle stå, hva de skulle si eller gjøre. Tanken var at ungdommene ville få mer eierskap til forestillingen ved selv å bestemme retning med utgangspunkt i Viewpoints, og forestillingen ville bli mer troverdig og ærlig.

For Anne Bogart handler også Viewpoints om hvordan man er sammen på scenen, og om hva man velger å ha fokus på. Hun mener Viewpoints setter ord på det vi allerede vet, og at man lærer å lytte til og med kroppen gjennom Viewpoints. Anne Bogart mener at forestillinger laget med Viewpoints er mer *edgy*, mer fokuserte, mer tilstede, mer overraskende og vågale. For henne var møtet med Viewpoints helt avgjørende for hvordan hun forholder seg til teateret og skuespilleren.

Hvordan ble *Lykkehjulet* til i lys av Viewpoints?

For å skape et innhold å jobbe med, hadde vi latt oss inspirere av Barne-TV-serien *Pompe og Pilt* og stilt oss ett spørsmål: HVORDAN KAN VI BIDRA TIL Å BEDRE DEN VERDEN VI LEVER I? Vi tok for oss miljøkrisen og satte fokus på hva vi kunne gjøre for å bidra til at verden ble et bedre sted å være. Innholdet tok utgangspunkt i ungdommens egen kunnskap og interesse for emne.

Karakterene i forestillingen var: Lisset, Pac, Terrorist/politiker, Emigrant, Imigrant, Mor, Baby og Håp (som var et vakkert dandert dusjforheng med en skuespiller under.)

Viewpoints, slik man lærer det av Anne Bogart, forholder seg til 9 fokuspunkter eller synsvinkler: Tempo, varighet, kinestetisk respons, repetisjon, spasiel relasjon, topografi, form, gest og arkitektur. Viewpoints tar utgangspunkt i to faktorer som alltid er tilstede på scenen; tid og rom.

Ungdommene ble først instruert til å bevege seg fritt i rommet og etter hvert bevege seg kun på rette linjer, horisontalt og vertikalt, slik at man hadde et indre bilde på at man bevegede seg på et gitter. Deretter ble de introdusert til de enkelte Viewpoints.

Viewpoints i forhold til TID:

TEMPO: Handler om hvor fort eller sakte man beveger seg på gitteret i rommet. Ungdommene får beskjed om å utforske ulike tempo på gitter, enten må de bevege seg supersakte eller lynraskt i rommet. De bestemmer selv tempoet ut fra de gitte premissene.

VARIGHET: Varighet kan legges til tempo, og man endrer fokus fra hvor fort man beveger seg, til hvor lenge man er i det valgte tempoet.

KINESTETISK RESPONS: Handler om hele kroppens responser på ytre impulser som lys, lyd og andre personer i rommet eller andre bevegelser i rommet. Ungdommene beveger seg i rommet på impuls fra hvordan eller når de andre skuespillerne beveger seg. Dette gjør at skuespilleren bestemmer i samarbeid med en annen skuespiller hvordan, når eller hvor man skal bevege seg.

REPETISJON: Handler om nettopp det å repetere tidligere bevegelser, tempo, varighet eller bevegelsesmønster. Ungdommene får beskjed om å repetere et tempo de selv bestemmer, eller kopiere og repetere

et tempo, bevegelse, varighet som en annen skuespiller utfører på gitteret.

Viewpoints i forhold til ROM:

SPASIAL RELASJON: Handler om distansen mellom ting eller mennesker på scenen eller i rommet. Ungdommene får beskjed om å være nærme hverandre, eller ekstremt langt fra hverandre i rommet, og etter hvert utforskes andre distanser mellom dem.

TOPOGRAFI: Handler om landskapet eller gulvmønsteret man skaper når man beveger seg gjennom rommet. Gitteret er en topografi, et mønster som skapes og beskriver hvor man kan gå og bevege seg i rommet. Andre uttrykk for topografi er ovale mønster, kurver, sikksakk mønster og rette linjer.

FORM: Med kroppen lager man en form som er rund, firkantet eller en blanding av de to. Formen kan man lage alene, sammen med noen eller man kan lage formen sammen med ting (en stol, en jakke etc.) i rommet. Når ungdommene hadde funnet en form kunne de ta den med på en reise i rommet.

GEST: Kan være peking eller hilsing eller et uttrykk for en følelse eller opplevelse, ønske eller ide.

ARKITEKTUR: Handler om hvordan det fysiske rommet påvirker bevegelsesmønsteret i rommet. Hvordan

endres tempo, form, varighet, gest eller den kinestetiske responsen seg når man fokuserer på arkitekturen i rommet. Hvilke bevegelser får man hvis man lar seg inspirere av en gardin eller betong?

Fokus på de ulike Viewpoints var med på å gi forestillingen en spennende dynamikk.

Viewpoints stilte flere spørsmål enn det ga svar. Dette ga et mylder av mulige valg av retninger. Gjennom Viewpoints hadde ungdommene selv ansvaret for å velge mellom innspill og andre mulige valg som kom fra andre slik at de selv påvirket utviklingen av forestillingen. Viewpoints ga dem redskaper til å lage alternative innfallsvinkler og åpnet opp for nye muligheter som kom til dem utenfra i form av ideer. Metoden satte ord på det ungdommene allerede visste og brukte deres kunnskap i utviklingen og skapelsen av *Lykkehjulet*. Dette ga ungdommene mer kraft til å utvikle et interessant stykke kunst sammen.

Litteraturtips

Bogart, A. Landau, T.: *The Viewpoints Book: A practical Guide to Viewpoints and Composition*, 2005

Bogart, A.: *And Then, You Act: Making Art in an Unpredictable World*, 2007

Bogart, A.: *A Director Prepares: Seven Essays on Art in Theatre*, 2001